

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПОНЯТТЯ ПОЛІПШЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

С. М. Цуркан, викл., Одеський державний економічний університет

Ефективне використання персоналу — застава успішної діяльності підприємства, гарантія досягнення виробничих цілей і задоволення особистісних інтересів працівників. Підвищення рівня використання трудових ресурсів підприємств є одним із шляхів підвищення ефективності функціонування підприємств в загалі.

Дослідження показують, що слово “механізм” має грецьке походження (гр. machine). Стосовно економічних та соціальних явищ поняття “механізм” стали використовувати лише на початку 60-70 років минулого століття. Найбільшого розповсюдження воно дістало у

поєднанні зі словом “господарський”, набув виразу “господарський механізм”.

Велика кількість робіт вітчизняних авторів присвячено організаційно-економічним механізмам дії яких-небудь економічних процесів, у зв'язку з чим у роботах приводяться досить вузько спеціалізовані визначення цих механізмів.

Також необхідно розглянути категорію «управління персоналом» з ціллю визначення місця поняття «використання персоналу» по відношенню до процесу управління персоналом та рівня вивчення даної економічної категорії. Сутність категорії «управління персоналом» також наводиться в багатьох українських та закордонних виданнях.

Поряд з поняттям «управління персоналом» вчені у своїх наукових роботах використовують різні близькі за значенням терміни, зокрема, «управління кадрами», «керівництво кадрами», «управління трудовими ресурсами», «управління працею», але які, усе-таки, різні за своїми значеннями.

Тільки вітчизняний вчений Щьокін Г.В. використовує у визначенні таку категорію, як «використання людей (персоналу)».

Як показує дослідження у сучасній економічній літературі не приділяється ніякої уваги визначенню поняття “використання персоналу”. Однак Великий енциклопедичний словник (за ред. А.Н. Азриліяна) надає наступне визначення: «Використання — користування чим-небудь, уживання з користю».

В енциклопедичному словнику «Управління організацією: енциклопедичний словник» (Московське видання ИНФРА-М) наведено таке визначення використання трудових ресурсів — “це діяльність, спрямована на а). підвищення рівня зайнятості працездатного населення в суспільному виробництві, колективному і частці секторах економіки; б). розподіл працездатного населення по галузях і сферах економіки і по території країни; в). ефективність використання працівників у різних галузях економіки”.

Як бачимо, надано абстрактне визначення, на загальноекономічному рівні, без відношення до окремого підприємства. Хоча далі йде наступне: «Використання трудових ресурсів як фаза загального процесу керування трудовими ресурсами вирішує задачі підвищення технічної озброєності праці, застосування передових методів праці, скорочення ручного некваліфікованого і важкого руда, поліпшення використання робочого часу і зменшення витрат живої праці на одиницю продукції, що випускається, або послуг, матеріального і морального стимулювання результатів праці,

поліпшення умов праці і його охорони і т.п. Показники використання трудових ресурсів відбивають рівень зайнятості працездатного населення, ефективність використання трудових ресурсів, розвиток трудового потенціалу, якісні зміни в сукупній робочій силі».

Таким чином, дослідження показує нерозробленість самого поняття організаційно-економічного механізму, в сутність якого економісти вкладають різний зміст, обмежуючи його рамками та задачами конкретного аналізу чи дослідження. На основі порівняння численних висловлювань і означень, сформульованих різними авторами, організаційно-економічний механізм використання персоналу підприємства можливо представити як систему взаємодіючих заходів, методів, прийомів, які ґрунтуються на об'єктивно діючих економічних законах, як в масштабах держави, так і окремих підприємств, а також на юридично-правовій базі, які націлені на підвищення рівня використання персоналу підприємства, а також на зростання рівня життя працюючих та населення країни взагалі. Ці заходи, методи, прийоми повинні постійно спиратись на безперервне дослідження рівня використання персоналу, його оцінці з ціллю виявлення виникаючих проблем та їх подальшого вирішування.

Після дослідження висловлювань як закордонних, так і вітчизняних вчених з приводу визначення окремих видів механізмів, як економічних категорій, надано визначення організаційно-економічного механізму поліпшення використання персоналу підприємств.